

Evaluering af elevernes kommunikation og sprogbrug

På Hjemly Friskole har vi i skoleåret 2024/25 valgt at evaluere kommunikation med fokus på elevernes sprogbrug. Vores mål som de voksne omkring børnene har været at blive klogere på, hvordan vi arbejder med elevernes kommunikation på Hjemly. Hvad gør vi allerede, som virker, og som vi ønsker at bevare? Hvad skal vi gøre mindre af eller helt undgå? Og hvad vil vi udvikle, som vi ikke gør i forvejen?

Desuden er vi optagede af, hvordan eleverne oplever den daglige kommunikation i både undervisning og i samværet med hinanden. I samtalerne i klasserne med alle børn og unge har det været væsentligt for os at være nysgerrige på, hvad de oplever, både når kommunikationen går godt, og når den går skævt. Løser de det selv, og i hvilke situationer og på hvilken måde har de behov for hjælp fra os voksne.

Evalueringen har været dialogbaseret og formen tilrettelagt efter de respektive klassetrin.

I indskoling blev evalueringen indledt med udgangspunkt i Hjemlys drage, som er et kunstværk børnene holder meget af:

Dragedrysset

Når dragen flyver op over legepladsen på Hjemly Friskole, svæver den på sine brede vinger og folder sine krøllede drageører ud, mens den lytter til børnenes stemmer. Den bliver varm i sit store drageherte, når den hører, at børnene øver sig på dragesprog, og at de får sagt til og fra. Her er, hvad dragen har hørt børnene sige, da den fløj hen over Hjemly.

Vi arbejder systematisk med konfliktløsning efter konflikter, og til det bruger vi de fire adfærdsformer og deres tilhørende sprog – ulv, drage, mus og slange.

Følgende citater er fra medarbejdernes pædagogiske dag:

- Vi samler op, hører begge sider, hjælper til bedre måder at sige tingene på.
- De store har et særligt ansvar over for de små. Vi er allesammen rollemodeller over for hinanden.
- Børnene skal tale respektfuldt til hinanden. Sige tak. Respekttere hinandens taletid.

Hvad har dragen bl.a. hørt børnene sige, da den fløj over Hjemly?

- "Må jeg give dig en krammer?"
- "Jeg venter på dig. - Jeg vil stå forrest."
- "Du behøver ikke være sur. Bare sig, hvad der er galt, så man kan hjælpe dig."
- "En gang imellem kan der blive brugt bandeord – fx fuck, hvis én bliver vred."
- "Der bliver mest talt grønt dragesprog, men vi hører også slange, ulve- og musesprog."
- "Nogle gange skal der mere til end et undskyld. – Det kan tage tid."
- "Kommunikationen kan godt være dårlig i skolebussen eller der, hvor de voksne ikke lige er."
- "Vær god til at undskylde, når man har såret andre."
- "Der skal altid to til en samtale."

Den udfoldede evaluering kan læses på siderne nedenfor.

På Hjemly Friskole har vi i skoleåret 2024/25 valgt at evaluere:

Kommunikation med fokus på elevernes sprogbrug

Mål: At blive klogere på:

- Hvordan arbejder vi med elevernes kommunikation på Hjemly?
- Hvordan oplever eleverne generelt kommunikation på Hjemly blandt eleverne?

Arbejdsgangen for evalueringen blandt medarbejderne har været følgende:

På pædagogisk dag fredag d. 10/1-2025 startede vi med at undersøge i indskolings-, mellem- og udskolingsteamet, **hvordan vi arbejder med elevernes kommunikation på Hjemly Friskole.** Til dette arbejde skulle de respektive teams svare på nedenstående:

Hvad gør vi allerede, som skal bevares? / Hvad virker?

Indskoling:

Vi arbejder systematisk med konfliktløsning efter konflikter, og til det bruger vi de fire adfærdsformer og deres tilhørende sprog – ulv, drage, mus og slange.

Vi lærer børnene:

- at bruge dragesprog/konflikttrappe.
- hvordan vi er sammen på den gode måde og i grupper f.eks. ved at give plads og taletid - alle er med til at bestemme - alle bliver hørt.
- hvad det gør ved os, når vi bliver mødt af grimt sprog.
- at de skal tale respektfuldt til hinanden. Sige tak. Respektere hinandens taletid.
- at udvikle sprog for at få øje på hinandens og egne mange styrkesider.
- at øgenavne kræver accept fra eleven.
- vi samler op, hører begge sider, hjælper til bedre måder at sige tingene på osv.
- at vi ikke respekterer grimt sprog.
- at vi skal være opmærksomme på hinandens forskellige grænser.
- at de store har et særligt ansvar over for de små. Vi er allesammen rollemodeller over for hinanden.

Mellemtrin:

Vi hjælper og guider børnene til at:

- sætte ord på, hvad sprogbrugen gør ved dem (følelsesmæssigt)
- tale sammen og lytte
- hvad de evt. kunne ønske sig i stedet?
- med at have fokus på styrker/ tale hinanden op/ rose hinanden
- eleverne i inter-relationel kommunikation – Hvad, hvor, hvornår, hvordan?
- Rammesætte - hvornår er “synsninger” tilladt/ forbudt

I undervisningssammenhæng arbejder vi fast med:

- Sprogbrug på sociale medier/ i spilsituationer

- Forskellige film, hvor kommunikationen går galt
- Trivsel i sundhedsfag

Overbygning:

- Startede skoleåret med tydelig italesættelse af forventningerne i forhold til sprog.
- Bevidsthed om jargon. Hvornår er det passende, hvornår er det ikke?
- Generelt fokus på uhensigtsmæssigt sprogbrug. Vi reagerer hver gang.
- Korrigerer også på kropssproget. - Hvad signalerer du?

Hvad ønsker vi at videreudvikle/ gøre mere af?

Indskoling:

- Mange børn på lidt plads i garderoberne skaber konflikter. Vi har brug for at nytænke pladsforholdene.
- Vi har brug for at sende noget ny energi ind i vores dragesprogs-univers for at bevare og udvikle det.
- Vi kan være mere opmærksomme på at sætte eleverne sammen i konstellationer, hvor de træner svære relationer.

Mellemtrin:

- Opmærksomhed på: "Hvad kommunikerer elevernes adfærd? "Til glæde for hvem?"
- Vi ønsker sundhedsfag fra 4. kl. med fokus på sociale medier med bl.a. konkrete eksempler fra deres hverdag (eksempler på chat, som løber løbsk)
- Er det ok?/ Hvornår er det ok? at kalde hinanden kælenavne/ øgenavne?

Overbygning:

- Oversætte ungdomssproget, være endnu mere nysgerrige på de ord, de bruger.
- Oplysning og bevidstgørelser, svært med de sociale medier, særligt snap.

Hvad bør vi undgå kommer til at ske?

Mellemtrin:

- At møde hårdt mod hårdt, (hvis man selv er under pres/ blive “smittet” af stemningen)
- Forsøge at gå “sokratisk” til konflikter – lykkes ikke altid grundet tidspres.

Overbygning:

- Vi må ikke glemme at forsøge at forstå de unges sprog og livssituation.

Hvad skal vi afvikle/ gøre mindre af?

Overbygning:

- Sprog, der skaber kasser fx køn f.eks. “Er der lige et par stærke drenge, der kan hjælpe med...”

Arbejdsgangen for evalueringen blandt eleverne har været følgende:

Evaluering af kommunikation med fokus på elevernes sprogbrug

Mål: At blive klogere på:

- Hvordan oplever eleverne generelt kommunikation blandt eleverne på Hjemly?

Krav til evalueringens indhold:

- Hvordan oplever eleverne generelt kommunikation blandt eleverne på Hjemly?
- Hvad oplever de, der sker, når kommunikationen går godt?
- Hvad oplever de, der sker, i situationer, hvor kommunikationen går skævt?
- Løser eleverne det selv?
- Får de hjælp fra de voksne? (Hvordan?)
- Andet?

Krav om “resultat-opsamling” i form af udvalgte citater til ovenstående indhold.

Klassen udvælger 5-10 citater til nedenstående fælles “citater-tavle”.

Resultatopsamling:

Klasse	Citater fra evaluering i klasserne den 28/2 indsættes her:
Drage-drysset...	<i>Brugt som optakt til evaluering i indskolingen:</i> <i>“Når dragen flyver op over legepladsen på Hjemly Friskole, svæver den på sine brede vinger og folder sine krøllede drageører ud, mens den lytter til børnenes stemmer. Den bliver varm i sit store dragehjerte, når den hører, at børnene øver sig på dragesprog, og at de får sagt til og fra. Her er, hvad dragen har hørt børnene sige, da den fløj hen over Hjemly.”</i>
1. kl.	Her er, hvad dragen har hørt børnene sige, da den fløj hen over Hjemly... <u>1) I omklædningsrummet:</u> • Jeg venter på dig

	• Jeg vil stå forrest <u>2) I garderoben:</u> • Skal jeg hjælpe dig? • Det larmer meget <u>3) I legehusene:</u> • Tak for legen • Vi skal huske at lege sammen allesammen <u>4) På fodboldbanen:</u> • Du missede igen <u>5) På legepladsen:</u> • Du behøver ikke at være sur. Bare sig, hvad der er galt, så man kan hjælpe dig • Du er en irriterende klodsmajor <u>6) I klassen:</u> • Hvor er du god til at skrive • Vær sød at være stille
2. kl.	Hvis en drage fløj hen over Hjemly, ville den høre: <u>Sprog i klassen:</u> • Vi bruger et pænt sprog i klassen i timerne. Der er gode snakke mellem lærer og elever. • Vi bruger stille stemmer, men også høje nogle gange. • Eleverne svarer pænt, når lærerne siger noget til dem. • En gang imellem kan der blive brugt bandeord – fx fuck, hvis en bliver vred. <u>Sprog i garderoben:</u> • Vi bruger ofte høje stemmer i garderoben.

	• Der er rigtig meget hyggesnak – og fjollerier. • Nogle gange kan sjove fjollerier ende i konflikter, hvor der bliver talt grimt. Så kan vi komme op og skændes og bruge bandeord. <u>Sprog på legepladsen:</u> • Der bliver mest talt grønt dragesprog, men vi hører også slange-, ulve- og musesprog. • Der er meget fjollesnak. • Man kan også høre grimme ord (fuck, fuckfingre, shit) • Der er meget leg og mange stemmer. Nogle gange kan det blive for meget. Så har man brug for at trække sig væk til et fredeligt sted. Der kunne være brug for et ”stillested” på legepladsen. <u>Sprog i legehusene:</u> • Her leger vi ”snakkelege” (rollelege). Man kan også tale privat i legehusene. <u>Sprog på fodboldbanen:</u> • Fodboldbanen er et rart sted for dem, der spiller. Vi er gode til at komme med opmuntrende ord til hinanden. • Man kan også høre kampråb, begejstring og jubel. • Nogle gange kan man høre bandeord, når der er nogen, der slår sig. • Vi er gode til at trøste hinanden på fodboldbanen og sige: ”Er du ok?” • Vi kan også nogle gange kritisere hinanden og komme med kommentarer, når noget ikke lykkes. <u>Sprog i omklædningsrummet:</u> • Der er meget fjol og hyggesnak. Det kan ofte tage overhånd og blive til ubehagelig høj snak og skrig. • I pigeomklædningen bliver der tit sunget.
3. kl.	<i>Hvad har dragen hørt børnene sige, da den fløj over Hjemly?</i> TOILETTERNE:

- "Skynd dig!"
- "Adr! Her lugter virkelig forfærdeligt!"
- Pjattesnak, hyggesnak, hvisken, snakken om andre...
- Skrigen

KLASSEN:

- "Kan du hjælpe mig med den her opgave?"
- "Skal vi lege i frikvarteret?"
- Råben, skrigen, tumlen på gulvet og pudekast.
- "Hvad er det for en fodboldtrøje, du har på? OB er bedre, nej FCK!"
- "Træk et kort"
- "Må vi høre musik?" og larm, når der er vikar.
- Fnisen, hyggesnak

OMKLÆDNINGSRUMMENE:

- Skrigen inde i badet
- "Man kan aldrig stole på dig!"
- Råben, skrigen...
- Der snakkes om undertøj/g-streng/modeshow
- Hyggelige fjollerier hos pigerne
- "Nogen" blev sammenlignet med en grim person
- Der kan sladres på gangen ude foran døren.

FODBOLDBANEN:

- Meget "rød" tale, nogen hugger en andens hue...
- "For fanden!" (da én skød forbi mål)
- "Kæft, du har store ører. Du ligner en..."
- "Er du okay? Kom igen."
- "Fuck dig!"
- "Undskyld!"
- "Du er dårlig målmand, så hånden falder af!"
- "Flyt jer! Gå uden om banen!"
- "Scorer du ikke, skal du stå på mål resten af kampen!"

- "Jeg vil gerne stå på mål for dig"

I LEGEHUSENE:

- Skrigen, brølen, "av!"
- Kysselyde.
- Der bliver snakket om kærester.
- Man bagtaler hinanden: "De er klamme!"
- "Du må ikke være med"

GARDEROBEN:

- "Stop med at skubbe!"
- "Førstevælger til fodbold!"
- "Adr! Der er en, der har slået en prut!"
- "Fuck dig!"
- "Jeg hader dig!"
- Der bliver bedt om hjælp ved slåskampe
- Aftaler lege
- "Adr, en klam mad, den flytter vi lige over til...!"
- "Jæææ, vi fandt min støvle i glemmekassen..."
- Kommer på gode ideer
- Bede om hjælp til at finde en sko el. lign.

LEGEPLADSEN:

- "Er du okay?"
- Der skrives og grines
- "Haha, din taber!"
- "Angrib!"
- "Hold ham!"
- "Stop så!" (ved slåskamp)

I BUSSEN:

- Hyggesnak
- "Flyt dig!"

	- De store roder de små i håret - De store råber, når de taber i et spil - “Fuck dig!”, “Hold din kæft!”, “Spasser!” fra de store til de små
4. kl.	• Man kan godt sige et bandeord for sjov • Nogle gange skal der mere til end et undskyld - det kan tage tid • Det kan være svært at vide, hvad de store mener, når de taler grimt – er det for sjov? • Det kan være svært at vide, om noget er for sjovt, hvis man ikke kender personen så godt • Hvis man har det dårligt med sig selv, kan man komme til at sige dumme ting • Det er irriterende at blive kaldt “de små” af de store • På et tidspunkt gider man ikke at være sur mere, så løser konflikten sig selv med tiden • Sommetider kan man godt føle sig lidt misforstået af de voksne • Nogle gange kan man godt klare det selv, selvom de voksne kommer og vil hjælpe • På Hjemly holder vi det gode humør • De store er gode til at hjælpe, men sommetider ender det med, at de selv bliver en del af konflikten i stedet for at løse den • Vi er gode til at hjælpe hinanden i klassen • Nogle gange bliver konflikten ikke løst af den voksne, men man bliver bare bedt om at stoppe • Det ofte ved legehusene, fodboldbanen, træhestene og sandkassen, at den dårlige kommunikation opstår • Hvis man har været uenige om noget, er det en god idé at gå på kompromis og fx sige: “Vi kan skiftes”

	• Det kan være godt at sige: “Jeg var bare lidt dum”, hvis man er kommet til at sige noget dumt
5. kl.	Kommunikation: Hvad – hvor – hvordan – hvem – hvorfor og hvornår? • Elevkommentarer: • Tegne – skrive – kroppen – snakke – symboler – konflikt – blive klogere på hinanden – social – Kommunikation kommer indefra (følelser) - man er til stede.... • Stedet og situationen er vigtig for valg af sprogbrug • Er det okay at læse en bog, hvor ordet neger indgår? • Ja, hvis man også snakker om sprogets udvikling – og at man får at vide, at det ikke er okay at bruge i dag • Frikvarteret i dag? • Vi har både modtaget og givet smil - Få konflikter • Kommunikationen kan godt være dårlig i skolebussen, eller der hvor de voksne ikke lige er.
6. kl.	• Der er forskel på, hvem der siger det. • Er man med i gruppen [ikke ny], kan man tåle hårdere sprog. • Vi kan ikke undgå at tale grimt. – Det flyver lige pludselig ud af munden. • De grimme ord gør det sjovere at leve! • Jeg tror, alle godt ved, at det er for sjovt! • Det der bliver sagt af grimme ting er ofte for sjovt, – og det er ok!

	• Hvis man hører noget grimt sprog, og man ikke er med i situationen, ville man sige det til sine venner – som man kan stole på. • Vigtigt, at læreren blander sig på en ordentlig måde og sammen med eleverne løser problemerne. • De voksne får os til at snakke med nogen, vi faktisk ikke ville snakke med, – og det er godt. • De voksne er nogle gange for godtroende – for hurtige til at drage konklusioner. • De voksne kan godt blande sig for meget. – Vi kan godt selv klare ”det”! Konflikten bliver værre!
7. kl.	Eksempler på kommunikation, der går skævt: • Der kan mangle god kommunikation, når vi spiller fodbold/ stikbold sammen i pauserne, nogle går mere op i det. Når vi ikke har samme forventninger til spillet. • Det kan være svært, hvis man ikke føler sig inkluderet/ inviteret ind i fællesskabet • Når alle f.eks. ikke arbejder lige godt sammen, ikke ser på samme måde på en opgave • Når der fx ikke siges hej til hinanden om morgenen, nogle siger hej til nogle og ikke til andre • Når man med sit kropssprog viser afstand, dvs. flytter plads, vender ryggen til sin sidemakker og kun taler med dem ved bordet bagved. • Når man ikke kan se modtageren i øjnene, pas på hvordan de digitale medier/grupper anvendes Eksempler på, når kommunikationen går godt: • Når man kan sige hej til alle om morgenen • Når man har det sjovt og kan grine med sine klassekammerater • Når man hjælper hinanden, og man snakker sammen på kryds og tværs

	- Når der er en øget bevidsthed om, i hvilken kontekst og med hvem, man befinder sig sammen med, og deraf udleder, hvordan man bør kommunikere - En vurdering af, hvem det er man taler til, og hvem der lytter med, forældre, lærere, klassekammerater, venner eller børn på skolen Hvad kan der gøres? - Når kommunikationen går skævt, er det nemmest med hjælp fra læreren/ en voksen. - At man altid forsøger at vise hinanden respekt - Small talk - snak med og accepter alle - Vis en positiv kommunikation - også med ens kropssprog - Vær bevidst om, hvordan de digitale medier/grupper anvendes - At vi holder hinanden fast på, hvordan vi skal tale til hinanden her på Hjemly, vores værdier omkring kommunikation
8. kl.	- Kroppen taler også - At tale pænt, så ingen føler sig nedgjort - At ikke at bruge nogle bemærkninger, som kan gøre nogen utilpasse - At holde et fint kropssprog, som ikke er ment negativt (fx. undgå at rulle øjne og sukke højlydt) - Blive bedre til at læse kropssprog - Tænke inden man taler - Hav respekt, når nogen står og fremlægger - Sæt dig ind i en anden persons sted - Lad vær med at ignorere andre - Skriv pænt til og om hinanden - Der skal altid to til en samtale
9. kl.	- Vær god til at undskylde, når man har såret andre - Snak sammen og find ud af, hvor uenigheden er opstået

	• Det kan både være godt at løse problemerne eleverne imellem, men også være fint at lærere støtter• Vær åben over for alle• En god idé at lære værktøjer til konfliktløsning• Godt når man kan arbejde sammen med alle – husk hinanden

